Husfarger 2023

Skal du male huset i sommer, men har ikke bestemt deg for farge enda? Å endre fasade på huset kan føles som et stort og skummelt valg. Her er noen tips til hvordan du kan velge farge.

Av Charlotte Holberg Sveinsen/ifi.no, ifi.no

Det er vår og det nærmer seg høytid for oppfrisking av huset utendørs. Ikke bare har huset godt av utvendig vask en gang i året, men med jevne mellomrom må også huset ha et nytt malingstrøk eller to. For mange er det kanskje mest aktuelt å gå for den samme fargen på nytt, både fordi det er enklest, men også fordi det føles tryggest. Samtidig kan det være fristende å bytte. En farge kan totalendre uttrykket på et hus. Spørsmålet er: hvilken farge skal vi velge?

Et hus har flere enn én farge. I tillegg til hovedfargen på veggene, er det blant annet vindskier, vinduer, dører, takstein og grunnmur og det er viktig å se alle de ulike fargene i sammenheng.

En god huskeregel er å ta utgangspunkt i husstil, størrelse, omgivelser og plassering.

Stil

Hva slags hus har du? Det spørsmålet er det viktig å stille seg før et valg om farge skal tas. Hvorvidt du har et funkishus, historisk, moderne eller et koselig lite trehus, har betydning for hvor vellykket resultatet blir.

Et historisk hus kler ofte best farger fra den epoken de er fra. Gå en tur i nabolaget og se på andre hus

fra samme periode, eller søk på nettet.

Er det spesifikke detaljer som skal fremheves? Da er det fint å velge en kontrastfarge. Jo større kontrast, jo bedre synes detaljene. Ønsker du ikke å fremheve noe, eller er det noe du synes er mindre pent, velg ton-i-ton eller samme farge som huset ellers.

HUSSTIL: Å ta hensyn til hva slags stil det er på huset, er viktig når ny farge skal velges. Et mørkt hus gjør det varmere innendørs. Er det noe du ønsker?

HISTORISK: Har du et nytt eller gammelt hus? Et historisk hus kler ofte den opprinnelige fargen best, eller farger fra den perioden huset er fra.

Nabostrøk

Å se på nabolaget kan gi en pekepinn om hva som vil være et godt valg. Alle husene trenger ikke å ha lik farge, men det er ofte penest å fokusere på helheten. Særlig er det viktig i tettbebygd strøk

Det kan også være greit å tenke på at lyse farger forstørrer, mens mørke forminsker. Har du et stort hus, er det ikke alltid penest om det ser enda større ut. Det blir fort for ruvende. Prøv å tenk at nabolaget skal være på lag og at totalen skal gå fint sammen.

FARGERIKT: Ulike farger på hus i nærheten av hverandre kan fungere, men det forutsetter at fargene kler hverandre. Hent gjerne inspirasjon fra historiske hus og fargekart.

Natur

Hvor i terrenget boligen ligger og hva som omkranser huset, har noe å si for hvordan fargen oppfattes. Lyset og fargene på naturen rundt påvirker husfargen. Huset skal helst ikke stikke seg for mye ut i naturen, la den heller gå litt i ett med den. Er huset rett ved en skog, mye vegetasjon eller på fjellet, kan for eksempel mørke farger være mest heldig. Har du hus midt i byen og rett ved trafikkert vei, kan et hvitt hus raskt bli svart av eksos og svevestøv, noe som i lengden blir upraktisk.

Lyset i Norge endrer seg gjennom årstidene og huset skal kle både vintermørke og sommerlys. Det nordiske vinterlyset er veldig blått. Det gjør at fasaden ser blåere ut på vinteren enn om sommeren.

Generelt oppfattes en farge utendørs mer intens, fargesterk og lys enn den ser ut på fargeprøven. Velg derfor en farge som er litt mørkere og ser mer skitten ut enn hva du egentlig tror.

Også May Britt Gjøen, markeds- og designsjef i Gjøco, mener det er mange hensyn å ta når huset skal males utvendig.

-Valg av farge og maling påvirkes av hustype, omgivelsene rundt, trender og av nasjonale og lokale tradisjoner. Fargene er et virkemiddel som kan få huset til å stikke seg frem, eller gli mer harmonisk inn i omgivelsene. En fargeprøve vil oppleves lysere og mer fargesterk når den blir malt på en større flate utendørs. Et tips er å velge en farge med mer sorthet og mindre fargestyrke enn den du ønsker. Mal prøveoppstrøk på veggen, og studer fargene til ulike tider på døgnet. I Norge forandrer lyset seg med årstidene og dette påvirker husfargen.

-Husets beliggenhet spiller en viktig rolle. Hus ved skog er mer utsatt for begroing, mens hus ved veien er mer utsatt for trafikkstøv og forurensning. Her vil det lønne seg å velge en mørk kulør som ikke

fremhever dette. Selv om huset ditt er din signatur utad, er det viktig å huske at det skal passe inn i omgivelsene.

NATUR: Ligger huset ditt tett på naturen eller har mye vegetasjon i nærheten, kan brunt eller mørke farger være fint. Da bryter det ikke så mye med naturens egne farger og det blir harmonisk. Å få huset til å kle omgivelsene er nesten i alle tilfeller penere enn at ett hus skal stikke seg ut.

TRADISJON: Hvite hus har blitt en tradisjon i Norge og hvem synes vel ikke sørlandsidyll med hvite hus om sommeren er idyllisk? Mange velger kanskje hvitt fordi det føles trygt og godt. Og det er en farge som mange andre har. Kritthvitt kan virke blåaktig enkelte steder, så hvis du vil ha et litt mykere inntrykk kan du velge en hvitfarge med litt gult i seg.

Hvilken farge skal du velge?

Fargene i produsentenes fargekart kan gjerne virke litt skitne og kjedelige. Dette er helt tilsiktet, fordi økt sorthet og lavere kulørthet, altså mindre farge, er nødvendige virkemidler for å få farger som fungerer godt på fasader. Et helt hus er en stor flate, så det at fargene gjøres mer «skitne» kompenserer for at de er brukt på et såpass stort element i tidvis kraftig lys.

Ann-Charlotte Linde, nordisk fargesjef hos Nordsjö, har fargesatt tusenvis av hus gjennom årene.

-Å velge farger til fasader kan være utfordrende, det finnes et tusentalls farger å velge i. Det handler like mye om å skape harmoni med omgivelsene, som å lokke frem det unike med akkurat ditt hus. Ved hjelp av maling og farger, kan du påvirke om huset ditt oppleves klassisk og stilrent, eller mer sjarmerende og tiltalende.

-Det er viktig at man planlegger og tenker gjennom sine fargeidéer og prøver disse i praksis.

-Jeg går alltid ut fra husets arkitektur, tilstøtende bygninger og hvor huset ligger. Ofte er også en del farget gitt og må tas hensyn til, alt fra fargen på taket til vinduer som ikke skal males om og takstein. Helheten er viktig, både for huseieren og naboene.

Hvitfarger toppet statistikken hos Nordsjö i 2022, med sort/mørke nyanser på annenplass, men før du velger det samme som «alle» andre, kan det være lurt å velge en farge du virkelig liker og som du vil sette pris på å se hver dag i flere år fremover.

HVITT:Vi har lange tradisjoner for hvite hus i Norge og det er fremdeles favorittfargen for mange. Husk at hvitt forsterker og avslører. Har du et stort hus, kan det fort bli for ruvende hvis det males hvitt. Og eksos, luftforurensing og annet gjør fasaden fort skitten, som synes bedre på hvite vegger enn andre farger.

RØDT:En klassisk og gammel traver i Norge som kler de fleste hus og som mange har et nært forhold til. Den er hyggelig og innbydende. Er rødfargen litt dyp og ikke for sterk, kler den både omgivelsene og naturen. Gå gjerne for en rødtone med litt gult i. Unngå rødtoner som trekker mot blått.

RØDT: En god rødfarge er sjeldent feil. Det er en grunn til at svenske bygder ser så fredelige og nostalgiske ut, og til at husene i Astrid Lindgren-filmene gir oss så god stemning.

GULT:Vil du male huset ditt gult, kan det være lurt å teste fargen på en del av huset først. En gulfarge kan gi store variasjoner og bli mye skarpere i virkeligheten enn på den lille fargeprøven. Lys og omgivelser påvirker også mye.

Ser du et hus med en gulfarge du liker, kan du kanskje spørre eieren om fargekoden?

GRÅTT:Mange hus i Norge har de seneste årene blitt grå, og en grunn til at så mange velger denne fargen kan være at det har blitt så «vanlig» eller at det føles nøytralt. Møkka synes heller ikke så godt på grå vegger. Vær obs på at gråfarger kan være ulv i fåreklær, for den fargen du tror er helt nøytral, kan vise seg å gi deg et hus med rosa-, blå- eller lillaskjær.

Å velge grått kan derfor være en risikosport, men ønsker du det allikevel, pass på at kuløren trekkes mot gult og har en grad av sorthet i seg.

GRØNT:Grønt er ganske skjønt og det er kanskje lett å tenke at grønt passer godt inn i naturen, men fargene i naturen har ofte et bredere spekter og har mer gult i seg enn man først tror. Grønne fasader kan derfor se altfor skarpe ut sammenliknet med omgivelsene.

GRÅTT: Mange velger grå fasader. Det er en litt skummel farge, da det fort blir seende blått, rosa eller lilla ut. Og hele nabolag med grå hus blir fargeløst og ja, veldig grått.

BEIGE:Beige er vanskelig å definere. Den er kulørsvak, og kan skifte uttrykk ut fra lys, årstid og vær, men den kan også oppfattes myk. Ved bruk av hvitt som kontrast, blir det ofte en fin overgang.

BLÅTT:Hus i Norge males sjeldent blå. Blåfarger blir ofte enda blåere når de kommer på husvegger ute. Hus eldre enn 1950 bør ikke males blå, da fargen knapt eksisterte før det. Skarp blå er sjeldent vellykket på en fasade. Gå i så fall heller for en dus variant, eller en med mye sort i, som ikke stikker seg for mye ut.

SORT:Antallet mørkebrune og sorte hus har nærmest eksplodert de siste årene. Det er en farge som kler vegetasjon, fjell og natur godt. I tillegg til at vi er vant til å se svartbeisede hytter med hvite vinduskarmer på hytter i fjellet, er de nå å se på mange hus i tettbygde strøk også. De passer ofte inn uten å stikke seg for mye ut.

Det du skal tenke på er at så mørke hus blir varmere både innvendig og utvendig når det er varmt ute, og om dét er noe som passer ditt hus. Mørke fasader blir generelt veldig varme og det sliter dessuten på treverket. Ved høy temperatur drives fukten ut, kledningsbordene kan bli veldig tørre, sprekke opp og vri seg. Det er derfor viktig å velge en maling som er fleksibel og sterk nok til å tåle det.

UVANLIG: Blått er en uvanlig husfarge i Norge og kan fort skille seg for mye ut både i nabolag og naturen. Hus før 1950 bør ikke males i blått, da det ikke eksisterte før etter det.

Til sist: hva er viktig å tenke på før huset males:

Husk å vaske huset først og så fjerne løs, gammel maling. Er overflaten skitten, festes ikke malingen så godt og du må gjøre jobben på nytt lenge før tiden. En generell anbefaling ved rengjøring utendørs er å vente til det er 5 grader eller mer gjennom døgnet. Det bør ikke være nattefrost. Det ideelle er å vente til temperaturen ligger på 10 grader gjennom døgnet.La huset tørke godt før du maler. Fukt og maling er ingen god kombinasjon. Fukt og temperatur bør være stabilt gjennom hele døgnet, også etter at jobben er gjort. Treverket må være tilstrekkelig tørt. I følge malemester Roger Fridheim hos Flügger er ideelt malevær 20 grader og overskyet. Det bør ikke være høy fukt om natten, da det kan føre til duggskjolder. Bruk godt utstyr. Det sparer du penger på i lengden og resultatet blir bedre. Har du kjøpt deg et hus med fabrikkgrunnet kledning eller ubehandlede områder, bør du gjøre en form for behandling så raskt som mulig. Treverk skal ikke stå ubehandlet eller med kun grunning lenge. Henvend deg til en butikk og få god veiledning, slik at du velger produkter som tåler lavere temperaturer.Det er alltid viktig å ta hensyn til produsentenes anvisninger for påføring og vedlikehold. Da får du maksimal holdbarhet, lengst mulige vedlikeholdsintervaller, og produsentens eventuelle garantier gjelder kun om anvisningene er fulgt.

DETALJER: Vil du ha frem detaljer, som et vakkert vindu, utskjæringer eller en dør, er det fint å fremheve det ved å velge kontrastfarger til veggen. Da blir det som et smykke istedenfor å gjemmes bort.

HARMONISK: Vakre vinduer tåler å få en helt annen farge enn resten av huset.